

Groeimarkten voor Nederland, versie 2 – niet voor verdere verspreiding Ministerie van Economische Zaken

Samenvatting door Anton Duisterwinkel, 10 feb 2025

Waarom en hoe?

In de (soms oneerlijke) concurrentie met VS en China is het nodig om ons verdienvermogen te versterken op innovatieve en internationale markten waar in de komende vijf tot twintig jaar de meeste waardecreatie wordt verwacht en waarvoor Nederland sterk gepositioneerd is (“groeimarkten”).

Die groeimarkten ontstaan als gevolg van grote trends (o.a. vergrijzing, verduurzaming) en zijn dus gekoppeld aan de door de maatschappelijke missies zoals vastgelegd in overheidsbeleid. Ook defensie en schaarste (netcapaciteit, arbeid) bieden kansen. We vernieuwen te traag en te weinig radicaal (vergeleken met digitalisering in VS en China, bv) en dreigen dus onze concurrentiepositie te verliezen (Draghi).

Groeimarkten moeten een internationale markt aanboren, door een combinatie van specialisatie en handel, ondersteund door gerichte inspanningen. De internationale sectoren slepen de binnenlandse mee in hun ontwikkeling naar brede welvaart.

Om de hoge lonen in Nederland te kunnen betalen, moeten we kiezen voor de internationale sectoren waarin het overgrote deel van onderzoek en ontwikkeling plaatsvindt en die een hoge arbeidsproductiviteit. Daarom moeten de groeimarkten worden gezocht in internationale sectoren die *hoogcomplex en innovatie-intensief* zijn. Voorwaarde is wel dat Nederland in die sectoren een goede uitgangspositie heeft, zowel voor wat betreft technologie als voor wat betreft marktpositie.

De analyse is grondig onderbouwd en getoetst met 114 experts.

Groeimarktanalyse bouwt voort op NTS.

De uitkomsten van de groeimarktenanalyse kunnen helpen bij

- het stellen van prioriteiten in het aanjagen van de ontwikkeling van regionale ecosystemen en keuzes voor inrichting van ruimte in infrastructuur.
- keuzes voor de inzet van nationale instrumenten zoals gerichte actieprogramma's en publiek-private investeringen in Research & Development (R&D) en industriële ontwikkeling.
- In de Europese Unie (EU) bijdragen aan de Nederlandse inzet op het gebied van marktregulering en standaarden, wegnemen van barrières binnen de interne markt, gemeenschappelijke handelspolitiek en EU-initiatieven zoals Important Projects of Common European Interest (IPCEI's).
- Internationaal inzicht geven in de buitenlandse markten die voor onze internationale marktontwikkeling het meest interessant zijn.

De groeimarkten

Tabel 1: Lijst van geïdentificeerde kansrijke groeimarkten voor Nederland

Trend	Sector	Groeimarkt
Digitalisering	Halfgeleiders	<ul style="list-style-type: none"> Analoge microchips Fotonische microchips
Digitalisering	Machinebouw	<ul style="list-style-type: none"> Chipmachines Machines voor de agrifood-sector
Digitalisering	Quantumtoepassingen	<ul style="list-style-type: none"> Quantumcomputers, -componenten (i.h.b. koelingselementen) en quantumsoftware Quantumcommunicatie Quantumsensoren
Verduurzaming	Innovatieve chemie	<ul style="list-style-type: none"> Geavanceerde chemie Circulaire en biobased materialen Nieuwe generatie biobrandstoffen
Vergrijzing	Innovatieve geneesmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> Geneesmiddelen voor geavanceerde therapieën (Advanced therapeutic medicinal products, ATMP's)
Vergrijzing	MedTech	<ul style="list-style-type: none"> Apparatuur voor beeldgestuurde diagnose en therapie
Toename wereldbevolking	Innovatieve voedingsmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> Alternatieve eiwitten Voeding voor speciale doelgroepen Zaadveredeling voor gewassen en vee
Verduurzaming	Energietechnologie	<ul style="list-style-type: none"> Nieuwe generatie zonnepanelen Laadoplossingen Smart grids Nieuwe generatie batterijen Waterstof-hub
Verduurzaming	Zware wegtransportmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> Vrachtwagens met aandrijving op basis van waterstof elektriciteit
Digitalisering	Digitale diensten	<ul style="list-style-type: none"> Bussen met elektrische aandrijving Bedrijfssoftware-as-a-service Digitale platformen Kunstmatige intelligentie en big data Cybersecurity
Digitalisering	Waarnemingssystemen en connectiviteit	<ul style="list-style-type: none"> Radarsystemen Lasersatellietcommunicatie 6G netwerken
Verduurzaming	Watermanagement	<ul style="list-style-type: none"> Waterzuivering en waterbehandeling Offshore ontwerp-, bouw- en ingenieursdiensten

Andere sectoren en markten die we om redenen van nationaal belang willen inhalen zijn:

- cloud
- kritieke grondstoffen [zie: Batterijen en Semicon]
- maritieme maakindustrie [zie: Defensie]
- essentiële geneesmiddelen
- nucleaire geneeskunde
- wapensystemen en munitie. [Defensie]

De sectoren van de energie-intensieve industrie zijn deels groeimarkt (chemie) of van belang omdat zij een speciale rol hebben in de verduurzamingsopgave (Parijsakkoord).

Het is vrijwel zeker dat er groeimarkten zullen ontstaan die wij nu niet voorzien. Daarom is het belangrijk dat er, naast op groeimarkten gerichte beleidsacties, ook een generiek bedrijven- en sectorenbeleid blijft bestaan.